

РЕШЕНИЕ

№ 180

гр. П., 08.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на тридесети март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Вера Ив. Иванова

Членове: Катя Ст. Пенчева
Величка П. Белева

при участието на секретаря Мила Д. Тошева
като разгледа докладваното от Катя Ст. Пенчева Въззивно търговско дело № 20215001000558 по описа за 2021 година

Производството е въззивно по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С решение №260029/19.02.2021г., постановено по търг. д. №264/2019г. по описа на Окръжен съд П., „Д. З.“ АД, с ЕИК **** е осъдено да заплати на С. В. М., с ЕГН ***** и П. В. М., с ЕГН ***** на основание чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.45 от ЗЗД, сумата от по 150 000лв. за всеки от тях, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди - болки и страдания настъпили от смъртта на тяхната майка - В. И. М., починала в резултат на ПТП на 16.11.2017г. на главен път *-*/гр. С. - гр. Б./, км. ***, в района на ** с л.а. марка **, ДК № ***, управляван от водача В. П. М., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018г. до окончателното изплащане на главниците, като за разликите над 150 000лв. до пълния предявен размер от 200 000лв./частичен иск от 250 000лв./ и за законната лихва за забава върху главниците от по 150 000лв. за периода от 16.11.2017г. до 10.05.2018г. исковете са отхвърлени.

„Д. З.“ АД, с ЕИК **** е осъдено да заплати на С. В. М., с ЕГН ***** и

П. В. М., с ЕГН ***** на основание чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.45 от ЗЗД, сумата от по 500лв. за всеки от тях, представляваща обезщетение за причинени имуществени вреди - разходи за погребение и съпътстващите го дейности от смъртта на тяхната майка В. И. М., починала в резултат на ПТП на 16.11.2017г. на главен път *-* (гр. С. - гр. Б.), км. ***, в района на ** с л.а. марка **, ДК № ***, управляван от водача В. П. М., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018г. до окончателното изплащане на главниците, като за разликите над по 500лв. до пълния предявен размер от по 1 500лв. и за законната лихва за забава върху главниците от по 500лв. за периода от 16.11.2017г. до 10.05.2018г. исквете са отхвърлени.

„Д. 3.” АД, с ЕИК **** е осъдено да заплати на В. П. М., с ЕГН *****, действащ чрез своя баща и законен представител П. В. М., с ЕГН *****, на основание чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.45 от ЗЗД, сумата от 10 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди настъпили в резултат на смъртта на В. И. М. /негова баба/, починала в резултат на ПТП на 16.11.2017г. на главен път *-* /гр. С. - гр. Б./, км. ***, в района на ** с л.а. марка **, ДК № ***, управляван от водача В. П. М., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018г. до окончателното изплащане на главницата от 10 000лв., като за разликата над 10 000лв. до пълния предявен размер от 60 000лв., /частичен иск от общата сума от 100 000лв./ и за законната лихва за забава върху главницата 10 000лв. за периода от 16.11.2017г. до 10.05.2018г. искът е отхвърлен.

„Д. 3.” АД, с ЕИК **** е осъдено да заплати на В. П. М., с ЕГН *****, действащ чрез своя баща и законен представител П. В. М., с ЕГН *****, на основание чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.45 от ЗЗД, сумата от 10 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди - болки и страдания /телесни увреждания/ в резултат на ПТП настъпило на 16.11.2017г. на главен път *-* (гр. С. - гр. Б.), км. ***, в района на ** с л.а. марка **, ДК № ***, управляван от водача В. П. М., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018 г. до окончателното изплащане на главницата от 10 000лв., като за разликите над 10 000лв. до пълния предявен размер от 35 000лв., /частичен иск от общата сума от 80 000лв./ и за законната лихва за забава върху главницата 10 000лв. за периода от 16.11.2017г. до 10.05.2018г. искът е отхвърлен.

„Д. 3.” АД е осъдено да заплати по сметка на Окръжен съд П. на основание чл.78 ал.6 от ГПК, държавна такса в размер на 9 850лв.

„Д. 3.” АД е осъдено да заплати на адвокат СТ. Б. Б., с ЕГН *****, с личен №1300620210, на основание чл.78, ал.1 от ГПК, във вр. с чл.38, ал.2 от ЗАдв, възнаграждение в размер на 5 670лв. /съобразно уважената част от исковите на П. В. М. и В. П. М./.

„Д. 3.” АД е осъдено да заплати общо на ищите С. В. М., с ЕГН ***** и П. В. М., с ЕГН ***** разноски по компенсация в размер на 1 817.66лв.

Решението е обжалвано от ответника в първоинстанционното производство – „Д. 3.” АД. Въззивната жалбата е срещу осъдителната част от решението. Жалбоподателят счита, че решението в обжалваната част е необосновано, постановено в нарушение на материалния и процесуалния закон. Оплакването е, че съдът незадълбочено и неизчерпателно е обсъдил възраженията и доводите на страната. На първо място се позовава на недопустимост на решението в обжалваната осъдителна част, поради недопустимост на предявените иски. Недоустимостта на исковите се аргументира с факта, че виновният за ПТП-то водач В. М. е баща на първите двама ищци и като негови наследници същите са наследили и пасива – задължението да отговарят за обезщетяване на вреди от деликт. Ищите, бидейки единствени наследници на виновния водач, отговарят за вредите от процесното ПТП и в случая наличната задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ покрива тяхната отговорност. Т.е. – те нямат качеството на трето увредено лице, тъй като носят отговорност за вредите, чието обезщетяване претендират. На практика се съвместява качеството на кредитор и длъжник на едно лице, каквото съвместяване законът не допуска. В тази насока се позовава на разпоредбата на чл.477 ал.3 от КЗ. Поддържа се аргументацията, изложена в отговора на исковата молба за липса на правен интерес за ищите за предявяване на исковата молба. По отношение на регресните си права жалбоподателят твърди, че виновният водач е управлявал МПС след употреба на алкохол с концентрация в кръвта над 0.5 промила, който факт се установява с официален свидетелстващ документ – Протокол от 21.11.2017г. за химическа експертиза за определяне на концентрацията на алкохол в кръвта. Като процесуално нарушение се сочи, че съдът е приел за

оборена доказателствената сила на този официален писмен документ без да е открито производство по чл.193 от ГПК, тъй като такова искане не е заявено. Счита, че това е в разрез с принципите на диспозитивното начало, залегнали в чл.6 и чл.9 от ГПК. Твърдейки, че ПТП-то е настъпило единствено по вина на наследодателя на ищите – В. М., като водач на МПС, се позовава на разпоредбата на чл.500 ал.1, т.1 от КЗ. Познавайки се на характера на отговорността на застрахователя, която е обусловена от деликтната отговорност на виновния водач, отрича възникването на отговорността на застрахователя, доколкото житейски ищите не биха предявили гражданскоправните си претенции спрямо своя наследодател. На следващо място са изложени доводи за прекомерност на определеното от първоинстанционния съд обезщетение за неимуществени вреди на ищите като последица от смъртта на тяхната майка, съответно – баба. Счита за недоказано наличието на създадена силна емоционална връзка между пострадалата и ищите. Твърди се и че гласните доказателства сочат на преживяна скръб от страна на ищите, но от загубата и на двамата родители, съответно – прародители, а не само от смъртта на тяхната майка и баба – В. М.. Счита и че размерът на присъденото обезщетение не съответства на социалноикономическата обстановка в страната. Изложени са подробни съображения, свеждащи се до несъгласие с изводите на първоинстанционния съд за липса на съпричиняване от страна на пострадалата. Поведението на съпричиняване, според жалбападателя се изразява в непоставянето на обезопасителен колан и пътуването ѝ с водач, който е бил в състояние на тежко алкохолно опиянение. В тази насока се позовава на разпоредбата на чл.477 ал.4 от КЗ. По отношение на второто твърдяно поведение на съпричиняване се позовава на Протокол № *** за химическа експертиза за определяне на концентрацията на алкохол в кръвта. По отношение на претенцията на имуществени вреди се твърди, че същата е останала недоказана, тъй като по делото липсват разходнооправдателни документи за сторени разходи от ищите. С неоснователността на главните искове се аргументира и неоснователността на акцесорните претенции за законна лихва. По отношение неоснователността на акцесорните претенции се позовава и на разпоредбата на чл.6 от Закона за мерките и действията по време на извънредно положение, обявено с Решение на НС от 13.03.2020г. По отношение на решението в частта, с която е уважен искът на малолетния

ищец за обезщетение на неимуществени вреди от смъртта на неговата баба се твърди, че съдът неправилно не е отчел, че по отношение на този ищец липсва активна материалноправна легитимация. На следващо място по отношение на размера на обезщетението се твърди, че същият е завишен, като се позовава и на пар.96 от ПЗР КЗ. По отношение определения и присъден от първоинстанционния съд размер на обезщетението за неимуществени вреди във връзка с получените травми от малолетния ищец се твърди, че същият е изключително завишен. По отношение на обезщетението за неимуществени вреди, представляващи травматични увреждания се позовава на съпричиняване от страна на пострадалия – пътуване в автомобил, управляван от водач, който е бил в състояние на тежко алкохолно опиянение и пътуване без поставен обезопасителен колан. Иска се решението да бъде обезсилено в недопустимите му части, евентуално – отменено, както и да бъде отменено изцяло, като исковете да бъдат отхвърлени. С въззивната жалба не са предявени доказателствени искания.

В постъпилия в срока по чл.263 ал.1 от ГПК отговор от въззиваемите страни се оспорва изцяло подадената от „Д. З.” АД въззивна жалба.

В срока по чл.263 ал.2 от ГПК е постъпила насрещна въззивна жалба от В. П. М., чрез законния му представител и баща – П. В. М.. Насрещната въззивна жалба е срещу тази част от решението, с която исковете за неимуществени вреди, предявени от ищеца, са отхвърлени. Счита, че присъдените обезщетения за неимуществени вреди, както от смъртта на неговата баба, така и от претърпените травматични увреждания са изключително занижени. Изложени са подробни съображения. Иска се отмяна на решението в обжалваните части и постановяване на друго, с което исковете да бъдат уважени изцяло, ведно със законната лихва от датата на деликта – 16.11.2017г. до окончателното изплащане.

В срока по чл.263 ал.1 от ГПК е постъпил отговор на насрещната въззивна жалба, с който отговор същата се оспорва изцяло.

С насрещната въззивна жалба и постъпилия отговор не се предявяват доказателствени искания.

Страните претендират сторените по делото разноски.

Въззивната жалба и насрещната въззивна жалба са допустими, като депозирани в законоустановения срок от надлежна страна и с предписаното

от закона съдържание.

Съгласно чл.269 от ГПК, въззивният съд проверява правилността на първоинстанционното решение в рамките на релевираните оплаквания, а служебно следва да ограничи проверката си само за валидност, допустимост на решението в обжалваната част и спазване на императивните норми на материалния закон.

Предмет на обжалване в настоящия процес е валидно и допустимо решение.

Същото е постановено по предявени субективно съединени иски с правно основание чл.432 ал.1 от КЗ.

Ишците в първоинстанционното производство – С. В. М., П. В. М. и В. П. М., действащ чрез законния си представител и баща - П. В. М., са изложили фактически твърдения за наличие на предпоставките по чл.432 ал.1 от КЗ, а именно: Първите двама ищци са дъщеря, син, а малолетният В. е внук на В. И. М. и В. П. М., починали на 16.11.2017 г. при пътно-транспортно произшествие на главен път *-* (гр. С. — гр. Б.), км. ***, в района на **. На 16.11.2017 г. около 15:15 часа лек автомобил марка **, ДК № ***, управляван от В. П. М., пресякъл двойна непрекъсната разделителна пътна линия на маркировка, като се отклонил вляво, навлязъл в лентата за движение на насрещно движещите се превозни средства, и ударил движещия се в съседната единична пътна лента с посока от гр.Б. към гр. С. лек автомобил марка М. **, ДК № ****. В резултат на удара, на място били починали водачът на лекия автомобил **, ДК № *** - В. П. М. и возещата се на предна дясна седалка на автомобила В. И. М.. При произшествието настъпват и множество телесни увреждания за детето В. П. М., возещо се на задната седалка на лек автомобил марка **. Ишците се позовават на Постановление от 27.09.2019г. по пр. № *** по описа на Окръжна прокуратура-П., досъдебно производство *** на РУ „Полиция“ - МВР - гр.С., съгласно което е установено нарушение на правилата за движение по пътищата от страна на водача - В. П. М., негово виновно и противоправно деяние, в резултат, на което възниквало и въпросното пътнотранспортно произшествие от 16.11.2017 г. и последвалите от него вреди. С цитираното Постановление наказателното производство е прекратено, поради настъпилата смърт на водача В. П. М.. Ишците сочат, че при проведената със застрахователя

кореспонденция ответникът неоснователно твърдял за В. П. М., че употребил алкохол към момента на ПТП, съответно възразявал, че има съпричиняване на вредоносния резултат от В. М. от това, че съзнателно е пътувала в МПС, управлявано от водач под въздействието на алкохол в голямо количество. Твърди се, че сочената при В. П. М. концентрация на алкохол в кръвта от 4,60 промила не била реална. Тази огромна концентрация на алкохол не кореспондирала с протеклия ден на В. М. в пазаруване и краткото време до момента на произшествието. ПТП настъпило около 15:15ч. и не било възможно В. М. за толкова малко време да погълне такова голямо количество алкохол. ПТП-то настъпило след като В. М. заедно с жена си - В. И. М. и внука си В. П. М. тръгвали на 16.11.2017г. от гр. Б. към гр.П., като В. М. управлява лек автомобил марка **, ДК № ***. В град П. те посещават няколко магазина и правят съответните покупки. След извършване на това те си тръгват обратно за гр. Б., когато настъпва и произшествието. С оглед протеклия ден в пазаруване и краткото време до момента на произшествието не било възможно В. М. да е употребил такова количество алкохол, което да съответства на концентрация на алкохол в кръвта от 4,60 промила, като в тази насока са изложени и други твърдения - че М. не е употребявал алкохол и че са липсвали изначално външни белези за наличие на алкохолно опиянение и то в посочената степен, като се позовават и на мотивите на прокурорско Постановление от 27.09.2019г. по пр. №*** по описа на Окръжна прокуратура – П.. Твърди се, че първоначално установената към момента на пътнотранспортното произшествие при В. П. М. голяма концентрация на алкохол в кръвта от 4,60 промила не била установена по надлежен ред и правилно, поради което протокол за химическа експертиза за определяне концентрацията на алкохол и урина *** от 21.11.2017г. бил с невярно съдържание /неистински документ/.

Изложени са подробни обстоятелства за наличие на установена трайна емоционална връзка между ищците и тяхната съответно майка и баба. Със своята смърт В. И. М. оставяла във вечна скръб своите близки. С нейната внезапна смърт пострадалите загубили един от своите най-близки хора. Претърпяната загуба и мъка по смъртта на В. И. М. била безгранична и нямало никога да се преодолее. Тази загуба била незаменима, защото в лицето на починалата всички нейни роднини са виждали един изключителен човек, отдаден на своето семейство и преживявали много тежко нейната

смърт. Смъртта оставила незаличим отпечатък в живота на нейните близки, които през целия си живот са чувствали В. като водеща в семейството и своя опора. Тя ги била отгледала и ги била дарила с много обич и грижи. С нея те са прекарвали целия си досегашен живот, а сега без своята майка техният живот никога нямало да бъде изпълнен с радост. Ищецът В. П. М. /син на П. В. М./ бил израснал под грижите на баба си В. И. М. и дядо си, които постоянно го водели на учебни занимания, разходки и на увеселителни мероприятия. Бабата поемала ангажимента да се грижи за детето, като постоянно били в един дом. Детето се привързвало много към баба си. Бабата готвела на внучето си и била постоянно при него. Ходели цялото семейство заедно на почивки. В. И. М. отгледала своето внуче и е била ежедневно с него. Помагала му е в ежедневните занимания, осигурявала му е храна и дрехи, плащала е сметки свързани с неговото ежедневие. Липсата на бабата се усещала много тежко от В. П. М., като неговите дни станали много неспокойни и променили държанието на детето. Това оставило незалично събитие от смъртта на неговата баба в детското съзнание. Ищите твърдят, че до преди четири години В. И. М. живяла с всичките си родственици в едно жилище и домакинство. Към момента на нейната смърт основното жилище на всичките ѝ родственици било в гр. Б.. Това спомагало за ежедневните им контакти и възможност да прекарват своето свободно време заедно. Между тях имало постоянна връзка, която сплотявала тяхното семейство. В. И. М. помагала за издръжката на децата си и техните семейства, като ги подкрепяла финансово, готвила за тях и им помагала в ежедневните дейности. Празниците винаги се празнували съвместно в дома на В. И. М..

След инцидента В. П. М. постъпил в спешното отделение на „***.“ АД. Съгласно епикриза от 19.11.2017г. на лечебното заведение пострадалият бил приет за лечение, където има болничен престой, във връзка със своите множество травми. При постъпването си в лечебното заведение детето било в шоково състояние, изпитвало силни болки и било в увредено общо състояние. Пострадалият нямал ясен спомен за случилото се, имал силно главоболие, замаяност, обърканост и гадене. От произшествието бил получил удар в главата, гърдите, корема и лява подбедрица, в които части на тялото изпитвал силни болки. В. П. М. имал затруднени движения, световъртеж и главоболие, не могъл да стане от леглото и това налагало при неговия болничен престой да му помагат да се обслужва. Във връзка с травматичните увреждания

спрямо лицето било приложена обезболяваща терапия. Пострадалият бил подложен на болнично лечение за период от 4 дни. В резултат на удара в главата имал: Мозъчно сътресение. При КТ изследване на главен мозък от 16.11.2017г. и последващо разчитане в М. ц. "Ю." ЕООД се установила кортикална поденсна лезия в ляво фронтолатерално - вероятна контузия и др. Белезите от раната били силно забележими и поради тяхното местоположение на лицето не могли да бъдат скрити с дрехите. Това силно притеснявало пострадалото дете, като споменът за причиняването им от произшествието го връщало към преживяното. Детето имало болки в гърдите от кръвонасяданията, като имал затруднения при дишането и хрипове. Чувствал и болки в областта на корема от кръвонасяданията и дискомфорт в тази част. Налице било гадене и липса на апетит. Налице били и кръвонасядания и оток в областта на лява подбедрица. Изпитвал силни болки при движение. Не можел да се придвижва самостоятелно и му помагали. След изписването от болницата В. П. М. продължил да се възстановява при условията на домашно лечение. Пострадалият бил постоянно на легло за първите седмици след инцидента. За този период изпитвал постоянни и силни болки. След инцидента изпитвал главоболие, световъртеж, гадене, постоянна отпадналост и лесна умора. При най - леките движения му се виело свят и залитал. Трудно заспивал. Неспокоен бил и често се будел през нощта. Постоянно имал главоболие и дразнене от светлина. Наблюдавало се забавена мисловна дейност и смущение на паметта. Проведено било медикаментозно и обезболяващо лечение. Дълго се възстановявал от причинените телесни увреждания, които водели до негативна промяна в неговото ежедневие. Същите са по-засилени поради факта, че се касае за дете. Тъй като В. П. М. станал свидетел на произшествието и на смъртта на своите баба и дядо, това оставило незаличимо събитие в неговото съзнание. Детската психика била безвъзвратно повлияна от това най - тежко за него преживяване. Детето постоянно сънувало кошмари от преживяното и не можел да преодолее видяното. Имал страх да пътува и бил в постоянно безпокойство при всяко излизане от дома, дали няма отново да стане жертва на произшествие. От преживяното при произшествието детето периодично заеквало и има смущения, свързани със психическа- емоционална лабилност.

На 25.04.2018г. ищците отправили извънсъдебни претенции към ответника „Д. З.” АД, за заплащане на имуществени и неимуществени вреди,

но въпреки това не били определени и изплатени обезщетения.

Искането, с което е сезиран съдът, е да постанови решение, с което да осъди ответника да заплати застрахователно обезщетение за понесените неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от загубата на починалата В. И. М., както следва: на С. В. М. сумата от 200 000лв., частичен иск от общата сума от 250 000лв. както и сумата от 1 500 лв. - имуществени вреди /разходи за погребение и съпътстващите го дейности/; на П. В. М. сумата от 200 000лв., частичен иск от общата сума от 250 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди, както и сумата от 1500лв. - имуществени вреди - разходи за погребение и съпътстващите го дейности и на В. П. М., действащ чрез своя баща и законен представител - П. В. М. - сумата от 60 000лв., частичен иск от общата сума от 100 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди настъпили в резултат на смъртта на В. И. М. - негова баба, както и сумата от 35 000лв. - частичен иск от общо сумата от 80 000лв., представляващи обезщетение за причинени неимуществени вреди - болки и страдания телесни увреждания и психическо разстройство от настъпилото ПТП, ведно със законната лихва считано от датата на деликта - 16.11.2017г., до окончателното изплащане на сумите.

В постъпилия в срока по чл.367 ГПК отговор от ответника „Д. З.” АД се оспорват предявените искове. Поддържа се, че исковете на С.М. и П.М. са процесуално недопустими и неоснователни, а на В.М. са процесуално допустими, но неоснователни. Възраженията по основателността на исковете и по отношение на техния размер, както и възражения за съпричиняване, се поддържат и с въззивната жалба, посочени по-горе.

При така посочените твърдения и възражения на страните, съдът намери за установено следното:

Неоснователно е оплакването на жалбоподателя – ответник за недопустимост на постановеното по претенциите на ищците С.М. и П.М. искове решение, поради недопустимост на предявените искове. Правата на ищците произтичат от и съответно претенцията им се основава на разпоредбата на чл.432 ал.1 от КЗ, съгласно която увреденото лице, спрямо което застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“, при спазване на

изискванията на чл.380. Ищците претендират обезщетение за вреди вследствие смъртта на свой родител - майка. Обстоятелството, че другият родител – техен баща, е виновният водач за настъпилото ПТП, не променя качеството им на кредитори и на трето увредено лице. Дори и в качеството им на наследници на починалия виновен за ПТП- то водач да носят отговорност за вредите, причинени от него, това не ги лишава от правото им на прекия иск за репарирание на вредите, претърпени от смъртта на тяхната майка. Дори и при наличие на регресно право по смисъла на чл. 500 т.1 от КЗ, то в настоящето производство такова регресно право не е заявено и не е предмет на спора. Настоящият спор, породил правен интерес за предявяване на иски от ищите, е за изплащане на застрахователно обезщетение на пострадали лица по застраховка „Гражданска отговорност“ вследствие смъртта на родител и правото им на кредитор по смисъла на чл.432 ал.1 от КЗ би съществувало паралелно с качеството им на длъжник по смисъла на чл.500 от КЗ при евентуално наличие на основание за регресна отговорност като наследници на деликвента – другия родител. Но това не води до сливане на качеството им на кредитор и длъжник в едно и също правоотношение. Несъстоятелна е тезата, че доколкото отговорността на застрахователя е обусловена от отговорността на деликвента, за ищите липсвал правен интерес от предявяване на прекия иск срещу застрахователя, тъй като те не биха предявили иск за непозволено увреждане срещу баща си. Правилото да не се вреди другиму е важно за всички субекти на граждански правоотношения, дори и увреждащият и увреденият да са в биологична връзка и законът не отрича правото на увредения да претендира репарирание на вреди от родственик. Ето защо предявените иски от ищите С.М. и П.М. са допустими, което обуславя и допустимостта на постановеното по тези иски решение.

В чл.432 ал.1 от КЗ е признато право в полза на увреденото лице, да предяви пряк иск срещу застрахователя за заплащане на дължимото обезщетение. За да се ангажира отговорността на застрахователя по чл.432 ал.1 от КЗ, е необходимо към момента на увреждането да съществува валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка „Гражданска отговорност“, между прекия причинител на вредата и застрахователя. Наред с това, следва да са налице и останалите предпоставки, пораждащи основание за отговорност на прекия причинител – застрахован,

спрямо увредения за обезщетяване на причинените вреди – а именно: да е причинена вреда, тази вреда да е причинена виновно, наличие на причинна връзка между противоправното поведение и причинената вреда.

Установени в първоинстанционното производство са елементите от фактическия състав на чл.432, ал.1 от КЗ: Ищците С. и П.М.и са претърпели неимуществени вреди, изразяващи се психически болки и страдания от настъпила смърт на В. М. – тяхна майка. Вредите са причинени виновно, в резултат на противоправно поведение на виновния водач на лек автомобил марка **, ДК № ***, управляван от В. П. М., който на 16.11.2017 г. предизвикал пътно-транспортно произшествие на главен път *-* (гр. С. — гр. Б.), км. ***, в района на **, като пресякъл двойна непрекъсната разделителна пътна линия на маркировка /по неизвестни причини/, като се отклонил вляво навлязъл в лентата за движение на насрещно движещите се превозни средства, и се ударил в движещия се в съседната единична пътна лента с посока от гр.Б. към гр. С. лек автомобил марка М. **, ДК № **** /съгласно заключението от съдебноавтотехническата експертиза/. В резултат на удара, на място починали водачът на лекия автомобил **, ДК № *** - В. П. М. и возещата се на предна дясна седалка на автомобила В. И. М.. Установено и неспорно в настоящето производство е наличието на причинна връзка между противоправното поведение на водача на л.а. ** и причинената вреда – съгласно заключението от съдебноавтотехническата експертиза между получените телесни увреждания у В. М., довели до леталния изход, съществува пряка причинноследствена връзка с механизма на процесното ПТП. Не е спорен и специфичният елемент на визираната в чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.343 ал.1 от КЗ функционална отговорност на застрахователя, обусловена от наличието на валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка „Гражданска отговорност” – със застрахователна полица №*****, сключена при действието на КЗ и валидна към момента на ПТП-то – от 08.08.2017г. до 07.08.2018г.

Първият спорен въпрос по съществото на спора, очертан с въззивната жалба на жалбоподателя – ответник е въпросът относно справедливото обезщетение за репарирание на понесените от ищците С. и П.М.и неимуществени вреди, вследствие смъртта на тяхната майка.

Отчитайки функционалната обусловеност на задължението на

застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ за обезвреда на пострадалото лице от съдържанието и размера на деликтното обезщетение, дължимо от застрахования делинквент по реда на чл.45 от ЗЗД, то и в хипотезата на упражнено по реда на чл.432 от КЗ пряко право е приложим въведеният с чл.52 от ЗЗД принцип за справедливост. Справедливото обезщетяване по смисъла на чл.52 от ЗЗД, както това изрично е прието още в ППВС №4/68г., означава да бъде определен онзи точен паричен еквивалент не само на болките и страданията, понесени от конкретното увредено лице, но и на всички онези неудобствата, емоционални, физически и психически сътресения, които съпътстват същите. В този смисъл размерът на обезщетението за репарирание на претърпените неимуществени вреди следва да се определи при преценка на редица конкретни обстоятелства от обективна и субективна страна. С оглед спецификата на отговорността по чл.45 ЗЗД такива обстоятелства са характерът на увреждането, последиците, възрастта на увредения, общественото му положение и в случай на смърт – връзката между пострадалия и претендиращия обезщетение. При определяне размера на претърпените неимуществени вреди следва да се има предвид и личният характер на тази претенция, свързана пряко с изживяванията и личността на този, който понася вредите.

Релевантни в тази насока са депозираните по делото гласни доказателства. От показанията на свидетеля А. – ** на ищците се установява, че ищците и починалите им родители и конкретно – майката В. М., са били в изключително близки отношения, обусловени не само от роднинската им връзка. Били са сплотено семейство. Ищецът П.М. работел в Г. с баща си, но се прибирал често в Б.. Ищцата С.М., живее и работи в гр.С., но се прибирала всяка седмица в родния дом при майка си. Връзката между майка и син и дъщеря била изключително силна. В. М. постоянно подържала връзка с децата си, като подпомагала сина си П. при отглеждането и възпитанието на детето му. Помощта ѝ била както физическа, така и финансова. В. М. била моралната опора на цялото семейство. Внезапната ѝ смърт се отразила изключително негативно и върху двамата ищци и променила обичайния им начин на живот. Свидетелят А. обяснява, че придружил ищцата С.М. от гр. С. до гр. П., когато узнала за смъртта на родителите си и до моргата, за да ги разпознае. Същата била в силно отчаяние и шоково състояние – искала да скочи от колата. Според свидетеля мъката и болката и за двамата ищци от

загубата на майка им е с непреодолим характер и не е отшумяла и понастоящем. Показанията на свидетеля А., като непосредствени и убедителни и като на незаинтересовани от изхода на делото лица, съдът кредитира изцяло.

Преценявайки уредения в чл.52 от ЗЗД принцип за справедливост, обусловен от възрастта на увредените лица /ищите/ и семейния им статус, които вярно – са пълнолетни, имат самостоятелен живот; възрастта на починалия родител, отчитайки, че според данните по делото В. М. е била в трудоспособна възраст – на ** години, а и морална опора за пълнолетните си деца, отношенията между ищите и починалия родител, установения по делото интензитет на търпените душевни болки, внезапността на такова трагично събитие, икономическите условия в страната към датата на деликта, въззивната инстанция намира, че справедливият размер на обезщетението е по 150 000лв. за всеки от ищите за причинените болки и страдания от смъртта на майката. Този размер правилно е възприет за справедлив и от първоинстанционния съд, като е отчетено, че се касае за най-близката родствена връзка – тази между деца и родител, вследствие на която връзка претърпените вреди, имащи силно изразен морален и емоционален аспект, са от непреодолим характер.

Не на последно място, като база при определяне на паричното обезщетение за причинени неимуществени вреди служат стандартът на живот в страната и средностатистическите показатели за доходи по време на възникване на увреждането. Нивата на застрахователно покритие, респективно - нормативно определените лимити на отговорност по застраховката „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, не са критерий, както и база за определяне размера на обезщетението, но са от значение при определяне размера на обезщетенията за неимуществени вреди и индиция за икономическата конюнктура. А предвидената в чл.492 т.1 от КЗ минимална застрахователна сума за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт е 10 420 000лв. за всяко събитие, независимо от броя на пострадалите лица. Лимитите за отговорността на застрахователя съставляват една от проявите форми на обществено икономическите условия. В този смисъл обективните и субективните критерии са правилно оценени от първоинстанционния съд в съответствие с действителния им принос към търпените от ищите болки и страдания. Обезщетението по

правило се присъжда заради възможността да бъдат поправени нанесените вреди. Поправянето на нанесените неимуществени вреди е невъзможно да бъде постигнато чрез заместването с еквивалентно материално благо, поради което обезщетението на неимуществените вреди представлява известно компенсиране на загубеното, което не може да бъде възстановено, тъй като се отнася до претърпени болки и страдания, свързани в със загубата на изключително близък човек.

Правилно първоинстанционният съд е приел, че на ищите С. и П.М.и се дължи и обезщетение за имуществени вреди, като размерът на това обезщетение е правилно определен – по 500лв. – разходи за погребение за всеки от ищите. Вярно е твърдението на жалбоподателя, че по делото не са представени разходооправдателни документи за сторени разходи за погребение. Първоинстанционният съд обаче правилно се е позовал на общоизвестен, ненуждаещ се от доказване факт, че необходимите разходи за едно погребение са около 1 000лв. Този общоизвестен факт е съпоставен и с показанията на свидетеля А., който е свидетелствал, че за погребението на двамата си родители ищите са сторили разходи 2 500лв. – 3 000лв. Освен това он –лайн достъпни са цените за траурни ритуали на траурните агенции /като напр. само цената на един ковчег е от 108лв. до 1 800лв./.

Следващият спорен въпрос се свежда до наличие на съпричиняване от страна на пострадалата. Ответникът - застраховател е упражнил правото си по чл.432 ал.2 от КЗ, като е въвел възражение за съпричиняване от страна на пострадалото лице за настъпване на вредоносния резултат.

В материалноправната норма - чл.51 ал.2 от ЗЗД, е предвидена възможност за намаляване на обезщетението за вреди от деликт, като намаляването на обезщетението е обусловено от наличие на причинна връзка между поведението на пострадалия и произлезлите вреди.

Като конкретна проява на такъв тип поведение от страна на В. М. в отговора на исковата молба се сочи и се поддържа с въззивната жалба - непоставянето на обезопасителен колан и пътуването й с водач, който е бил в състояние на тежко алкохолно опиянение.

По отношение на първото сочено поведение на съпричиняване – непоставянето на обезопасителен колан, изводи следва да се направят от допуснатата при първоинстанционното разглеждане на делото

съдебноавтотехническа експертиза и съдебномедицинска експертиза. В заключението от съдебноавтотехническата експертиза механизмът на ПТП е описан по следния начин: На 16.11.2017г., около 15:15ч. по път *-*и 4, км. ***, в посока от гр.Б. към гр. С. се движел лек автомобил марка „М. ***“ ДК № ****, управляван от Д. Г. Д., а в обратна посока в средната лента (към гр. Б.) се е движел лек автомобил марка „***“ ДК № *****, управляван от В. П. М.. В един момент, по неизвестна причина, последният се отклонил на ляво, пресякъл косо двойната непрекъсвана разделителна линия и навлязъл в лентата за движение на насрещно движещият се лек автомобил „М. ***“ (****), от което настъпил *кос централен удар*. В резултат на този кос централен удар В. и В. М.и са починали на място. Освен това в резултат на сблъсъка на автомобилите геометрията на купето на л.а. „***“ се е променила и вратите на лекия автомобил са блокирани и се е наложило да бъдат разрязани. Така описаният механизъм на ПТП и механични увреждания по л.а. „***“ вследствие косия централен удар, съпоставимо със заключението от съдебномедицинската експертиза, водят до извода, че и в двата случая – с поставен или без поставен обезопасителен колан, леталният изход за В. М. би настъпил. Това е така, тъй като, съгласно заключението от съдебномедицинската експертиза причината за смъртта на В. М. е тежка несъвместима с живота съчетана черепно-мозъчна, гръдна и опорно-двигателна травма, довела до масивен вътрегръден кръвоизлив и спирането на сърцето. Смъртта е настъпила бързо, за минути. Касае се за високоенергийна травма, получена при ПТП по механизма „Травма в автомобила“. Разкъсването на аортата е довело до масивния вътрегръден кръвоизлив и развитието на остра хиподиастолна сърдечна недостатъчност и се явява основната причина за настъпване на смъртта. Според вещото лице – съдебен лекар, починалата е била с предпазен колан, но смъртта е била неизбежна. Попълна конкретика относно наличието на поставен обезопасителен колан от страна на пострадалата се съдържа в заключението от съдебноавтотехническата експертиза. Вещото лице е категорично в извода си, че към момента на произшествието М. е била с поставен обезопасителен колан. /Констатациите в тази насока се основават на снимковия материал на приобщеното дознание и прокурорска преписка, от които са видни охлузвания в областта на корема от поставен обезопасителен колан/. Изводът е, че получените от починалата травматични увреждания не са в резултат на

свободно движение на тялото ѝ, а са от притискане вследствие деформацията на предната част на автомобила. Тежестта за доказване е върху позоваващата се на съпричиняването страна - застраховател. Тя следва да установи с допустимите от ГПК доказателствени средства не само обективния факт на нарушение на правилата за движение, каквото в случая не е налице, но и наличието на причинна връзка между определено поведение на пострадалия и настъпилия вредоносен резултат, каквото в случая не е установена. Недопустимо е приложението на чл.51 ал.2 от ЗЗД, когато приносът на увреденото лице не е доказан при условията на пълно главно доказване, а е само твърдян или предполагаем.

Неоснователно е и второто въведено възражение за наличие на съпричиняване от страна на пострадалата, основаващо се на твърдение, че същата е пътувала с водач, който е бил в състояние на тежко алкохолно опиянение. В тази насока жалбоподателят – ответник се позовава на Протокол № *** за химическа експертиза за определяне на концентрацията на алкохол в кръвта. Съгласно същия /приложен от ищите с исковата молба/ при изследването на кръвна проба на водача на автомобила В. М. /изследване при аутопсия на труп/ се е установила концентрация на алкохол в кръвта 4.60 промила. Неоснователно е оплакването на жалбоподателя, че първоинстанционният съд е приел за опровергана доказателствената сила на този документ без изрично оспорване от насрещната страна и без да се открие производство по реда на чл.193 от ГПК. Още с исковата молба, според изложението за този документ, въведени обстоятелства за невъзможността В. М. да управлява лекия автомобил под въздействието на алкохол, доказателствената сила на документа - Протокол № ***, е оспорена откъм съдържание. Такова оспорване се съдържа и в допълнителната искова молба. Протокол № *** за химическа експертиза за определяне на концентрацията на алкохол в кръвта притежава характеристиките на официален документ само досежно извършените от длъжностното лице действия по анализ на кръвта, но не и по отношение на това, че кръвната проба е надлежно извършена/взета – т.е. - доказателствено значение, относно стоящия извън документа факт, до който се отнася удостоверителното изявление. Доколкото документът е оспорен именно откъм неговата верност относно стоящи извън документа факти, а не относно неговата официална удостоверителна част и относно неговото авторство, не се налага откриване на производство по оспорване по

реда на чл.193 от ГПК.

Основателно е оплакването на жалбоподателя – ответник, че първоинстанционният съд е изградил изводите за опровергано съдържание на Протокол № *** за химическа експертиза за определяне на концентрацията на алкохол в кръвта необосновано и само на данни, изведени от досъдебното производство, а не на доказателства, събрани в исковото производство. Доколкото се касае за факти, които ползват оспорващата страна, доказателствената тежест за опровергаване съдържанието на документа носят ищците – въззиваеми в настоящето производство. Доказването им обаче не е проведено докрай в рамките на първоинстанционното производство, поради допуснатото процесуално нарушение от съда. Още в допълнителната искова молба ищците са поискали разпит на един конкретно посочен свидетел и допускане на комплексна съдебномедицинска и химическа експертиза от вещи лица съдебен лекар и съдебен токсиколог – за опровергаване съдържанието на протокола. Тези доказателствени искания са повторно заявени и в съдебно заседание, но не са уважени от първоинстанционния съд. Доказателствените искания се поддържат и с отговора на въззивната жалба и при хипотезата на чл.266 ал.3 от ГПК същите са уважени от въззивната инстанция – допусната е комплексна съдебномедицинска и химическа/токсикологична/ експертиза от вещи лица съдебен лекар и съдебен токсиколог, като е разпитана и посочената от въззиваемите свидетелка Т.В..

В заключението от комплексна съдебномедицинска и химическа /токсикологична/ експертиза е посочено, че в Протокол ***/21.11.2017г. за химическа експертиза е отразено, че проба кръв /1бмр.-10мл./, взета от В. М. е изследвана на 21.11.2017г. в 11ч. в Специализирана химическа лаборатория в У. - П. АД, гр. П.. Отражено е, че пробата кръв е донесена на ръка в хладилна чанта от И., сл. РУ С. на 20.11.2017г. в 11.25ч. и при изследването ѝ е отбелязано „с мирис на разложена органична материя“. Съдебномедицинските аутопсии и вземането на кръв за химическо изследване за съдържание на алкохол обаче са извършени 4 дни по-рано – на 17.11.2017г и няма категорични данни от кого е взета /съдебен лекар или препаратор/, от къде /анатомично/ и как е взета кръвната проба от трупа на М.. При аутопсията е посочено, че „Стомахът се намери с белезникаво течено съдържимо около 500мл.“, което, според вещите лица, представлява сравнително голям обем течност, примесена с храносмилателни сокове.

Възможно е при секцията на стомаха част от тази течност да е попаднала във вътрешността на трупа при вземането на кръвна проба от препаратор /а не от съдебен лекар/ и да е настъпило замърсяване. Наличието на храносмилателни ензими води до бърз разпад на кръвната проба и продукцията на специфична миризма, която може да бъде отразена впоследствие като „разложено“. Така описан, като предполагаем неправилен начин на вземането на кръвна проба, се подкрепя и от отразеното в Протокол ***/21.11.2017г. „с мирис на разложена органична материя“, като следва да се отчете и времетраенето от взимането на кръвната проба и извършването на самото изследване. Съгласно заключението по приетите критерии в българската съдебномедицинска практика концентрацията на алкохол в кръвта от 4.60 промила отговаря на тежка степен на алкохолно повлияване, при която дори може да настъпи смърт. Тази концентрация отговаря на смъртоносно отравяне с алкохол – тежко коматозно състояние, което най-често завършва със смърт вследствие парализа на жизнено важни мозъчни центрове на дишането и на сърдечната дейност. Такова състояние клинично се характеризира с липса на чувствителност, липса на рефлексии, хипотермия, нарушение на хемодинамиката и дишането, възможна смърт. Тези клинични данни не могат да останат незабелязани от околните и същите ще могат да забележат поведението на консумирания алкохол в установените при анализа количества. Това заключение на вещите лица, съпоставимо с гласните доказателства – показанията на свидетелката Л. и разпитаната във въззивното производство свидетелка В., които са контактували с В. М. в деня на произшествието, опровергава възможността последният да е употребил количество алкохол, който да доведе до концентрация на алкохол в кръвта 4.60 промила. Свидетелката В. е срещала М. в деня на инцидента трикратно преди обяд, включително и по обяд /непосредствено преди отпътуването от гр.Б. към гр.П./ и депозира показания, че поведението на М. е била напълно адекватно – същият е придружаван от съпругата си и внучето си, за което пазарували и това била причината да отпътуват за гр. П.. Показанията на свидетелката В. опровергават наличието на тежка степен на алкохолно повлияване и съответстващото ѝ общо състояние /описано по-горе от вещите лица/ с нарушение на дишането, потискане на рефлексите и съзнанието. Инцидентът е настъпил само три часа по-късно /към 15.15ч./, а според вещите лица концентрация на алкохол в кръвта 4.60 промила би се достигнала при

употреба на концентрирана алкохолна напитка от 1 литър и прием на алкохолна напитка вино и бира – съответно 3 литра и 8 литра. Тази констатация пък изключва възможността за кратко време да бъде приет алкохол в посочените количества, което да доведе до концентрацията му в кръвта от 4.60 промила. Подробно анализирайки начина на вземане на кръвната проба и конкретно, че при аутопсията на трупа на В. М. е взета само проба от кръв със спорен произход, вещите лица дават заключение, че не е възможно обективно съдебно-токсикологично интерпретиране на концентрация на алкохол в кръвта на М. основно, поради противоречивите данни относно мястото на вземане на пробата кръв, както и явното несъответствие на концентрацията на алкохол в кръвта с фактите и обстоятелствата, намерени по делото. Същият е шофирал МПС; пробата с кръв е с мирис на разложено; не е взета проба за изследване от стомашното съдържимо или други биологични проби от трупа /в случая е било възможно вземане на проба урина, каквато е съдебномедицинската практика/; няма свидетелски данни, че водачът е употребил алкохол преди да шофира; свидетелските показания на очевидци на състоянието на водача не кореспондират с установената при изследването концентрация на алкохола. В допълнение следва да се посочи, че е налице разлика в изследваното количество кръв 5мл. и отразеното в Протокол ***/21.11.2017г. количество – 10мл.

Заключението от комплексна съдебномедицинска и химическа /токсикологична/ експертиза, като обосновано, компетентно изготвено и неоспорено от страните, се кредитира изцяло. Същото, ведно с депозираните по делото гласни доказателства, опровергава възможността за наличие на отразената в Протокол ***/21.11.2017г. концентрация на алкохол в кръвта от 4.60мл. Извод в тази насока се прави, освен от показанията на свидетелката Л. и В., и от показанията на свидетелите С. – служител в С. п., и св. Ш. – посетили ПТП-то, непосредствено след инцидента. Същите депозират категорични показания, че в непосредствена близост с телата на починалите В. и В. М.и не са усетили мирис на алкохол, какъвто би се проявил при такава степен на алкохолно повлияване. Ето защо изводите на първоинстанционния съд за опровергано съдържание на Протокол ***/21.11.2017г. за концентрация на алкохол в кръвта като краен резултат са правилни. За да бъде успешно проведен процесуалният способ за защита на пасивно легитимираната страна по иск за репарирание на вреди от непозволено

увреждане посредством възражение за съпричиняване, следва да се установи, че крайният вредоносен резултат би бил предотвратен при липса на поведението, сочено като съпричиняване – и само при установяването на този факт биха били приложими последиците на чл.51 ал.2 от ЗЗД. В случая от носещата доказателствената тежест страна – ответника, не е доказано при условието на пълно и главно доказване, че В. М. в деня на катастрофата е управлявал лекия автомобил, в който е пътувала пострадалата В. М., под въздействието на алкохол, за да се изследва субективното възприятие на последната, че е пътувала с водач, който е бил в състояние на тежко алкохолно опиянение.

По въззивната жалба на „Д. З.” АД срещу тази част от решението, с която в полза на В. П. М., действащ чрез своя баща и законен представител П. В. М., са присъдени 10 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди настъпили в резултат на смъртта на В. И. М. /негова баба/ и 10 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди - болки и страдания /телесни увреждания/ в резултат на ПТП-то, ведно със законната лихва от 10.05.2018г. и по насрещната въззивна жалба, подадена от В. П. М., действащ чрез своя баща и законен представител П. В. М., срещу отхвърлителната част на решението:

Според актуалната задължителна съдебна практика се разширява кръгът на лицата, легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди, вследствие настъпила смърт на техни близки. С оглед разрешението, дадено в Тълкувателно решение №1/21.06.2018г. на ВКС по тълк.д. №1/2016г. на ОСНГТК, материално легитимирани в гражданския процес да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление №4 от 25.05.1961г. и Постановление №5 от 24.11.1969г. на Пленума на Върховния съд, както и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. При традициите, създадени в българския бит, включително и в осъвременен аспект, така приетото намира най-широко отражение в отношенията между братя и сестри и низходящи и възходящи от втора степен.

Претенцията на малолетния В.М. се извежда от отношенията, създадени

между втората група лица – низходящи и възходящи от втора степен.

Малолетният ищец е активно материалноправно легитимирана да получи обезщетение за причинените му неимуществени вреди от смъртта на неговата баба с оглед разрешението, дадено в Тълкувателно решение №1/21.06.2018г. на ВКС по т.д. №1/2016г. на ОСНГТК, като възраженията на жалбоподателя – ответник в тази насока са неоснователни.

Релевантни за наличието на действително създадена трайна емоционална връзка между починалата, вследствие описаното в исковата молба ПТП – В. М. и нейния внук, както и по отношение на еквивалентния размер на понесените от последния душевни болки и страдания вследствие загубата на близък родственик, са депозираните при първоинстанционното разглеждане на делото гласни доказателства. От показанията на свидетелите Л. – майка на ищеца и А. се установява, че В. и починалата му баба са били в изключително близки отношения, обусловени не само от роднинската им връзка. Свидетелката Л. депозира показания, че В. М. е участвала активно при отглеждането и възпитанието на детето В., подпомагала е развитието му, както с физическа помощ, така и материално. Създадената емоционална връзка е силно изразена и представлява „изключение“ от традиционно установената фамилна близост. Факт е, че в деня на инцидента В. е бил с баба си и дядо си, за да му пазаруват. Свидетелката Л. депозира показания, че неочакваната смърт на В. М. се е отразила изключително неблагоприятно върху психическото състояние на малолетния В..

При преценката на конкретните обстоятелства – както от обективна страна, така и от субективна страна - свързани пряко с изживяванията и личността на този, който понася вредите, както и връзката между пострадалия и претендиращия обезщетение, коментирани по-горе, въззивната инстанция намира, че справедлив паричен еквивалент за претърпените от малолетния В. болки и страдания, свързани в със загубата на изключително близък човек, е сумата от 10 000лв., както правилно е определена от първоинстанционния съд. Това обезщетение съответства на уредения в чл.52 от ЗЗД принцип за справедливост, отчитайки, че според данните по делото, В. М. е била в трудоспособна възраст – на ** години. Не може да не бъде отчетен и фактът, че към момента на трагичното събитие ищецът е била в много ниска възраст – *-годишна, но достатъчно осъзната възраст за изграждане на съзнателна и

трайна емоционална и духовна връзка между детето и неговата баба. Според детски психолози детето между 3 и 4-годишна възраст започва да се осъзнава като отделна личност със свои собствени желания, потребности и ценности и осъзнавани емоции. Детето започва да следи своите действия и да зависи от мнението на близките си. Те са неговото огледало и са критерият, по който то оценява себе си. Не може да не бъдат отчетени и обстоятелствата, при които е настъпило трагичното събитие – детето е станало свидетел на смъртта на своите баба и дядо, което допълнително е допринесло негативни психически, стресови изживявания. По отношение неоснователността на останалата част от претенцията следва да се посочи, че в тази ниска възраст негативните психоемоционални преживявания са по-лесно преодолими. Освен това детето израства в семейна среда, има живи родители, които се грижат за него.

Неоснователно е въведеното пред първата инстанция и поддържано във въззивната жалба възражение на жалбоподателя – ответник за приложимост на разпоредбата на пар. 96 ал.1 от ПЗР на ЗИДКЗ /ДВ бр. 101/2018г., в сила от 07.12.2018г./, касаеща размера на обезщетението. Съгласно пар. 96 ал.1 от ПЗР на ЗИДКЗ, до влизането в сила на наредбата за утвърждаване на методиката по чл.493а ал.2, обезщетението за претърпените неимуществени вреди на лицата по чл.493а, ал.4 – разширения кръг лица, се определя в размер до 5 000лв. Невъзможността обезщетението за неимуществени вреди за разширения кръг правоимащи да се ограничава с лимитни стойности, се извежда от принципите на справедливост, визирани в чл.52 от ЗЗД, от които следва, че обезщетението за неимуществени вреди възмездява страданията и загубата на морална опора и подкрепа, понесени от увредените, вследствие смъртта на техен близък. Това разбиране в по-пълна степен съответства и на прокламираните в Конституцията на РБ основни права на гражданите – чл.56 от КРБ - всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси, така и на основните принципи, общи за правото на държавите членки на ЕС в областта на извъндоговорната отговорност. Правото на ЕС не предвижда максимални лимити, а минимални стойности на обезщетение за неимуществени вреди. В Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16.09.2009г. относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка, са посочени минималните

застрахователни суми по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“. Съгласно чл.9 ал.1 от Директива 2009/103/ЕО, минималните застрахователни суми в случай на телесно увреждане са в размер на 1 000 000 евро за един пострадад и 5 000 000 евро за събитие, независимо от броя на пострадалите. /Такива са и предвидените минимални застрахователни суми в предходните Директива 72/166/ЕИО и Директива 84/5/ЕИО, кодифицирана с Директива 2009/103/ЕО/. Според чл.9 ал.2 от Директива 2009/103/ЕО, ако е необходимо, държавите-членки могат да въведат преходен период, приключващ най-късно на 11 юни 2012г., в рамките на който да приведат техните минимални застрахователни суми в съответствие с размерите, предвидени в първа алинея.

В случая приложение намира и разпоредбата на чл.633 от ГПК, регламентираща действието на решението по преюдициалното запитване, а именно - решението на Съда на Европейските общности е задължително за всички съдилища и учреждения в Република България. Отговор на преюдициално запитване, относимо към конкретното възражение, се съдържа в решение на Съда на ЕО от 24.10.2013г. по дело С – 277/12/Vitālijs Drozdovs срещу Baltikums AAS, постановено по преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от съд от Латвия. Съгласно т.2 от диспозитива на решението, чл.3, пар.1 от Директива 72/166 и чл.1, пар.1 и 2 от Втора директива 84/5 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства покрива обезщетението за неимуществени вреди, дължимо съгласно националната правна уредба на гражданската отговорност за смъртта на близки членове на семейството, настъпила при пътно транспортно произшествие, само до определена максимална сума, която е по-малка от посочените в чл.1, пар.2 от Втора Директива 84/5.

По отношение на исковата претенция за обезщетение за причинените на В.М. неимуществени вреди - болки и страдания /телесни увреждания/ в резултат на ПТП-то, от значение е заключението от приетата при първоинстанционното разглеждане на делото съдебномедицинска експертиза. Съгласно заключението на вещото лице, след ПТП-то В. е приет за наблюдение и лечение в хирургично отделение на МБАЛ П.. Поставена му е диагноза Травма на други интраабдоминални органи, без открита рана на

корема; охлузвания в областта на челото вляво. В болнични условия В. е лекуван консервативно и е изписан на 19.11.2017г. При извършен преглед от специалист – педиатър – невролог, при разчитането на КТ на глава е установено малка кортикална хиподенска лезия вляво фронторатерално – вероятно контузия. Множество малки хиподенски зони около окципиталните рога. Острият постравматичен синдром е вероятно мозъчно сътресение и малка асимптоматична фронтална контузионна лезия вляво. Контузията на главата с мозъчно сътресение и постконтузионното огнище в лявата челно-теменна област на мозъка са причинили на пострадалия В. разстройство на здравето временно опасно за живота, като опасността се проявява в първите минути до дни след травмата. Тази възможност води до необходимост от хоспитализация и клинично наблюдение и лечение. При последващ консултативен преглед не са описани късни последици от черепно-мозъчната травма.

Казаното относно вида и характера на уврежданията, интензитета на търпените болки и страдания от пострадалия, продължителността на оздравителния период и степента на възстановяване, е относимо и досежно размера на дължимото се обезщетение за репапиране на претърпените вреди. При съобразяване с конкретния обем преживени болки и страдания от ищеца – посочени по-горе и преценени като обективен критерий, а именно – характера на увреждането, което е черепно-мозъчната травма, наличието на болничен престой, ниската възраст на детето, въззивната инстанция намира, че определеното от първоинстанционния съд обезщетение от 10 000лв. е справедлив паричен еквивалент на претърпените от В.М. болки и страдания. Неоснователността на претенцията в останалата ѝ част /35 000лв., частичен иск от 80 000лв./ се обуславя от факта, че не се касае за тежки травматични увреждания – счупвания, не е налице оперативна интервенция, възстановителният период е кратък, не са установени късни последици от черепно-мозъчната травма.

Като спорен въпрос и по отношение на понесените от В. травматични увреждания от страна на застрахователя е очертано и наличието на съпричиняване. Възраженията в тази насока са в два аспекта – В.М. е пътувал в МПС, управлявано от водач, който е бил в състояние на тежко алкохолно опиянение и към момента на ПТП-то ищецът е пътувал без поставен

обезопасителен колан в нарушение на разпоредбата на чл.137б от ЗДвП.

По изложените по – горе съображения относно оборената доказателствена сила на Протокол № *** за химическа експертиза за определяне на концентрацията на алкохол в кръвта, първото възражение за наличие на съпричиняване от страна на пострадалия – че е пътувал в МПС, управлявано от водач, който е бил в състояние на тежко алкохолно опиянение, се явява неоснователно.

Неоснователно е и второто въведено възражение за наличие на съпричиняване от страна на пострадалия – да е пътувал без поставен обезопасителен колан в нарушение на разпоредбата на чл.137б от ЗДвП. На първо място тук следва да се посочи, че съгласно заключението от съдебномедицинска експертиза, е налице причинна връзка между описаните увреждания при В. и ПТП-то. Но травматичните увреждания не са особено тежки при удар с голяма кинетична енергия, какъвто е бил механизмът при процесното ПТП. Това дава основание да се приеме, че детето е било осигурено по начин, който да запази живота му. Освен това обезопасителните колани не влияят на движенията – активни и пасивни на главата, а основните травматични увреждания при В. са в главата. В същия смисъл е и заключението от съдебноавтотехническата експертиза. Съгласно същото, обстоятелството, че въпреки голямата кинетична енергия, погасена при разрушаването на автомобила, детето е оцеляло, а и получените травми са относително слаби, дава основание да се приеме, че е било обезопасено. Вещото лице е посочило и че, поради многото фактори, от които зависи степента на наранявания на пътниците, не е възможно да се даде конкретен отговор относно това – какви би следвало да са последиците за пътник с поставен обезопасителен колан, респективно задължителна обезопасителна система при ПТП при механизма на процесното ПТП. Следователно липсва категоричен извод, че детето В. е пътувало без обезопасителен кол или обезопасителна система по смисъла на чл.137б от ЗДвП, а още по-малко – основание да се приеме, че при описания механизъм на ПТП – челен удар с висока кинетична енергия, пострадалият дори и да е бил без поставен обезопасителен колан не би получил същите травматични увреждания при поставен такъв. Съпричиняването на вредата изисква наличие на пряка причинна връзка между поведението на пострадалия и настъпилия вредоносен резултат, но не и вина. Приносът на увредения – обективен елемент на

съпричиняването, може да се изрази в действие или бездействие, но всякога поведението следва да води категорично до настъпването на вредоносния резултат, като го обуславя в някаква степен. Приносът на пострадалия трябва да е конкретен, както и да е доказан, а от носещата доказателствената тежест страна не е доказано при условията на пълно и главно доказване, нито, че пострадалият В. е бил без обезопасителен колан, както и че ако е пътувал без обезопасителна система вредоносните последици не биха били същите като при ползвана такава.

Неправилно първоинстанционният съд е определил началния момент за присъждане на законната лихва при неправилно приложение на материалната норма, позовавайки се на чл.497 от КЗ. Действащата правна уредба изрично регламентира, че застрахователното покритие включва и лихвите по чл.429 ал.2, т.2 от КЗ, тоест застрахователят отговаря за лихвата за забава, когато застрахованият отговаря за тях пред увреденото лице. В чл.429 ал.3 от КЗ е регламентирано, че лихвите за забава на застрахования по ал.2, т.2, за които той отговаря пред увреденото лице, се плащат от застрахователя само в рамките на застрахователната сума /лимита на отговорност/. В този случай от застрахователя се плащат лихвите за забава, дължими от застрахования, считано от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. Следователно отговорността на прекия причинител за лихви, считано от датата на неправомерното увреждане съществува, но същата - по силата на самия кодекс, се поема от застрахователя от един по-късен момент, в който му е станало известно настъпването на застрахователното събитие. Нормата на чл.497 ал.1 от КЗ визира последиците при „собствена“ забава от страна на застрахователя. Приложима е нормата на чл.429 ал.3 от КЗ, при което законната лихва се дължи от датата на предявяване на извънсъдебната претенция за обезщетение пред застрахователя. Данните по делото сочат, а и не е спорно, че тази дата е 25.04.2018г.

Възражението на жалбоподателя – ответник относно приложението на разпоредбата на чл.6 от Закона за мерките и действията по време на извънредно положение, обявено с Решение на НС от 13.03.2020г., освен че е нововъведено е и правно несдържано. Цитираната разпоредба е ясна и не

подлежи на разширително тълкуване. Същата се отнася само досежно лихвите за забава на длъжници по договори за кредит и други форми на финансиране, предоставени от финансови институции.

По изложените съображения въззивната жалба на жалбоподателя – ответник се явява неоснователна. Насрещната въззивна жалба на жалбоподателя В. П. М., действащ чрез своя баща и законен представител П. В. М., се явява основателна само досежно началния момента на присъдената законна лихва. Следва да се отмени първоинстанционното решение само в частта, с която върху присъдените обезщетения на В.М. за неимуществени вреди от по 10 000лв. е отхвърлен искът за присъждане на законна лихва за периода от 25.04.2018г. до 10.05.2018г. и да се постанови друго, с което законната лихва да се присъди за посочения период. /От страна на ищите С. и П.М.и не е подадена въззивна жалба и не може да се влошава положението на жалбоподателя – ответник по отношение началния момент на законната лихва./

По разноските:

Съгласно представените договори за правна защита и съдействие между от една страна С.М., П.М. и В.М., чрез законния си представител П.М. и от друга – адв. С.Б. – САК /л.91 – 93/ между същите е уговорено безплатно процесуално представителство по реда на чл.38 ал.1, т.2 от ЗА. С оглед изхода на делото – неоснователността на подадената от жалбоподателя – ответник въззивна жалба, последният следва да заплати, на основание чл.38 ал.2 от ЗА адвокатско възнаграждение в полза на адв. Б. съобразно минималните размери, предвидени в Наредба №1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. В този смисъл възражението на жалбоподателя – ответник за прекомерност на адвокатското възнаграждение е неоснователно. Съобразно обжалваемия материален интерес от по 150 000лв. за С. и П.М.и, минималното адвокатско възнаграждение съгласно чл.7 ал.2, т.5 от Наредба №1/09.07.2004г. минималното адвокатско възнаграждение е по 4 530лв. Съобразно обжалваемия материален интерес за обезщетенията от по 10 000лв., присъдени в полза на малолетния В.М., минималното адвокатско възнаграждение съгласно чл.7 ал.2, т.3 от Наредба №1/09.07.2004г. е по 580лв. /Доколкото насрещната въззивна жалба е неоснователна, не се дължи адвокатско възнаграждение за осъщественото процесуално представителство

по нея/. Или разноските, представляващи адвокатско възнаграждение по чл.38 ал.2 от ЗА, следва да бъдат в общ размер – 10 220лв.

Въззиваемите страни С.М., П.М. и В.М., чрез законния си представител П.М., са сторили и разноски за вещи лица и за свидетел – общо 630лв., които следва да им бъдат присъдени.

/От страна на жалбоподателя – ответник не са представени доказателства за разноски, представляващи заплатено адвокатско възнаграждение за въззивната инстанция, а само такива – за заплатена ДТ, които не се дължат с оглед неоснователността на въззивната жалба/.

Водим от изложеното и на основание чл.271 ал.1 от ГПК, Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №260029/19.02.2021г., постановено по търг. д. №264/2019г. по описа на Окръжен съд П., в обжалваната част, с която:

„Д. 3.“ АД, с ЕИК **** е осъдено да заплати на С. В. М., с ЕГН ***** и П. В. М., с ЕГН ***** на основание чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.45 от ЗЗД, сумата от по 150 000лв. за всеки от тях, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди - болки и страдания настъпили от смъртта на тяхната майка - В. И. М., починала в резултат на ПТП на 16.11.2017г. на главен път *-*/гр. С. - гр. Б./, км. **, в района на ** с л.а. марка **, ДК № ***, управляван от водача В. П. М., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018г. до окончателното изплащане;

„Д. 3.“ АД, с ЕИК **** е осъдено да заплати на С. В. М., с ЕГН ***** и П. В. М., с ЕГН ***** на основание чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.45 от ЗЗД, сумата от по 500лв. за всеки от тях, представляваща обезщетение за причинени имуществени вреди - разходи за погребение и съпътстващите го дейности от смъртта на тяхната майка В. И. М., починала в резултат на ПТП на 16.11.2017г. на главен път *-* (гр. С. - гр. Б.), км. **, в района на ** с л.а. марка **, ДК № ***, управляван от водача В. П. М., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018г. до окончателното изплащане;

„Д. 3.“ АД, с ЕИК **** е осъдено да заплати на В. П. М., с ЕГН *****, действащ чрез своя баща и законен представител П. В. М., с ЕГН

*****, на основание чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.45 от ЗЗД, сумата от 10 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди, настъпили в резултат на смъртта на В. И. М. /негова баба/, починала в резултат на ПТП на 16.11.2017г. на главен път *-* /гр. С. - гр. Б./, км. **, в района на ** с л.а. марка **, ДК № ***, управляван от водача В. П. М., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018г. до окончателното изплащане, като за разликата над 10 000лв. до пълния предявен размер от 60 000лв., /частичен иск от общата сума от 100 000лв./ и за законната лихва за забава върху главницата 10 000лв. за периода от 16.11.2017г. до 25.04.2018г. искът е отхвърлен.

„Д. 3.” АД, с ЕИК **** е осъдено да заплати на В. П. М., с ЕГН *****, действащ чрез своя баща и законен представител П. В. М., с ЕГН *****, на основание чл.432 ал.1 от КЗ, във вр. с чл.45 от ЗЗД, сумата от 10 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди - болки и страдания /телесни увреждания/ в резултат на ПТП настъпило на 16.11.2017г. на главен път *-* (гр. С. - гр. Б.), км. ***, в района на ** с л.а. марка **, ДК № ***, управляван от водача В. П. М., ведно със законната лихва, считано от 10.05.2018 г. до окончателното изплащане на главницата от 10 000лв., като за разликите над 10 000лв. до пълния предявен размер от 35 000лв., /частичен иск от общата сума от 80 000лв./ и за законната лихва за забава върху главницата 10 000лв. за периода от 16.11.2017г. до 25.04.2018г. искът е отхвърлен.

ОТМЕНЯ решение №260029/19.02.2021г., постановено по търг. д. №264/2019г. по описа на Окръжен съд П., в частта, с която е отхвърлен предявеният от В. П. М., с ЕГН *****, действащ чрез своя баща и законен представител П. В. М., с ЕГН ***** иск за присъждане на законната лихва върху главницата от 10 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди, настъпили в резултат на смъртта на В. И. М. /негова баба/, починала в резултат на ПТП на 16.11.2017г. и за присъждане на законната лихва върху главницата от 10 000лв. представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди - болки и страдания /телесни увреждания/ в резултат на ПТП настъпило на 16.11.2017г. за периода 25.04.2018г. - 10.05.2018г., вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА „Д. З.” АД, с ЕИК **** да заплати на В. П. М., с ЕГН *****, действащ чрез своя баща и законен представител П. В. М., с ЕГН *****, **ЗАКОННАТА ЛИХВА** върху главницата от 10 000лв., представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди, настъпили в резултат на смъртта на В. И. М. /негова баба/, починала в резултат на ПТП на 16.11.2017г. и законната лихва върху главницата от 10 000лв. представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди - болки и страдания /телесни увреждания/ в резултат на ПТП настъпило на 16.11.2017г. за периода 25.04.2018г. - 10.05.2018г.

ОСЪЖДА „Д. З.” АД, с ЕИК **** да заплати на адв. С.Б. – САК, на основание чл.38 ал.2 от ЗА адвокатско възнаграждение в размер на 10 220лв. за осъществено безплатно процесуално представителство пред въззивната инстанция на С.М., П.М. и В.М., чрез законния си представител П.М..

ОСЪЖДА „Д. З.” АД, с ЕИК **** да заплати на С.М., П.М. и В.М., чрез законния си представител П.М. разноски за въззивното производство в размер на 630лв.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____